

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Komisja Polityki Społecznej i Rodziny

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Komisja Polityki Społecznej i Rodziny wnosi projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Do reprezentowania stanowiska Komisji w pracach nad projektem ustawy została upoważniona poseł Katarzyna Ueberhan .

Przewodnicząca Komisji
(-) Katarzyna Ueberhan

U S T A W A

z dnia 2026 r.

o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych

Art. 1. W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 913, 1301, 1665, 1746 oraz z 2026 r. poz. 26) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) uchyla się art. 47a i art. 47b;
- 2) po art. 68g dodaje się art. 68h–68j w brzmieniu:

„Art. 68h. 1. W celu realizacji programów, o których mowa w art. 47 ust. 1 pkt 4, Fundusz może nieodpłatnie przekazywać na rzecz osób niepełnosprawnych oraz rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne, sprzęt, urządzenia, pojazdy, oprogramowanie oraz inne wyroby, w tym medyczne, służące zwiększaniu, utrzymaniu lub poprawie możliwości funkcjonalnych osób niepełnosprawnych, udostępnione Funduszowi w ramach rezerwy strategicznej na podstawie art. 19 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych (Dz. U.).

2. Prezes Zarządu Funduszu dokonuje likwidacji udostępnionej rezerwy strategicznej, o której mowa w ust. 1, w drodze decyzji. Do decyzji Prezesa Zarządu Funduszu dotyczącej udostępnionej rezerwy strategicznej nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

3. Decyzję, o której mowa w ust. 2, Prezes Zarządu Funduszu wydaje z urzędu albo na wniosek Agencji, za zgodą ministra właściwego do spraw wewnętrznych albo na wniosek tego ministra.

4. Decyzja, o której mowa w ust. 2, zawiera co najmniej:

- 1) określenie asortymentu likwidowanej rezerwy strategicznej, o której mowa w ust. 1, i jego ilości oraz wartości księgowej,
- 2) wskazanie przyczyny likwidacji rezerwy strategicznej, o której mowa w ust. 1;
- 3) warunki i sposób likwidacji rezerwy strategicznej, o której mowa w ust. 1, poprzez przekazanie asortymentu likwidowanej rezerwy strategicznej na rzecz osób wskazanych w ust. 1;
- 4) określenie terminu wykonania decyzji.

5. Prezes Zarządu Funduszu zawiadamia ministra właściwego do spraw wewnętrznych o zamiarze wydania decyzji, o której mowa w ust. 2.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, o którym mowa w ust. 5, ma prawo złożyć, w formie pisemnej, sprzeciw do Prezesa Zarządu Funduszu. W razie zgłoszenia sprzeciwu, decyzji o której mowa w ust. 2 nie wydaje się.

7. Fundusz, działając w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, na podstawie decyzji, o której mowa w ust. 2, przekazuje nieodpłatnie osobom wskazanym w ust. 1, udostępniony asortyment, o którym mowa w tej decyzji, stosując odpowiednio art. 47 ust. 1 pkt 4.

8. Przekazanie asortymentu następuje na podstawie umowy o nieodpłatnym przekazaniu, zawartej przez Fundusz działający w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, w formie pisemnej.

9. W przypadku nieodpłatnego przekazania asortymentu zlikwidowanej rezerwy strategicznej w sposób wskazany w ust. 8, nie pobiera się danin publicznych od żadnego z podmiotów będących stronami umowy.

10. Wartość przekazywanego asortymentu ustala się według jego wartości księgowej, przez którą rozumie się wartość początkową brutto pomniejszoną o odpisy amortyzacyjne.

11. Przed przekazaniem asortymentu Fundusz na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 4 i art. 47a ust. 2 finansuje dokonywane przez Agencję niezbędne i ekonomicznie uzasadnione nakłady, polegające w szczególności na przeglądach, przechowywaniu oraz koniecznych naprawach.

Art. 68i. 1. W okresie do dnia 31 grudnia 2028 r. minister właściwy do spraw wewnętrznych może dokonać likwidacji zwróconego przez Fundusz asortymentu rezerwy strategicznej, poprzez utylizację lub nieodpłatne przekazanie państwowym jednostkom organizacyjnym, jednostkom samorządu terytorialnego lub utworzonym przez nie jednostkom organizacyjnym, samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej, jak również organizacjom pozarządowym i podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w szczególności działającym na rzecz osób niepełnosprawnych, na realizację celów statutowych tych podmiotów, niebędących działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, biorąc pod uwagę ich

potrzeby oraz przydatność przekazywanego asortymentu do realizacji zadań ustawowych i statutowych tych podmiotów.

2. Likwidacji, o której mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych dokonuje w drodze decyzji na wniosek Prezesa Zarządu Funduszu lub Agencji. Do decyzji przepisy art. 7 oraz art. 25 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych stosuje się odpowiednio.

3 Wykonując decyzję, o której mowa w ust. 2, Agencja:

- 1) poddaje utylizacji asortyment lub
- 2) dokonuje jego nieodpłatnego przekazania podmiotom wskazanym w ust. 1 na podstawie umowy, określając szczegółowe warunki przekazania tego asortymentu.

5. W przypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, od podmiotów, o których mowa w ust. 1, nie pobiera się danin publicznych, z wyjątkiem podatku akcyzowego, podatku od towarów i usług oraz należności celnych.

Art. 68j. Do asortymentu rezerwy strategicznej przekazanego na podstawie art. 68h i art. 68i nie stosuje się przepisów rozdziału 5 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych oraz przepisów wydanych na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U.), chyba że ustawa stanowi inaczej.”.

Art. 2. Przepisy art. 68h–68j ustawy zmienianej w art. 1 stosuje się do dnia 31 grudnia 2028 r.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia z wyjątkiem art. 1 pkt 1, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2029 r.”. .

Uzasadnienie

Dotychczasowa regulacja prawna w zakresie możliwości wypożyczania technologii wspomagających osobom z niepełnosprawnościami oraz członkom ich rodzin nie przyniosła oczekiwanych rezultatów, dlatego też konieczne jest wprowadzenie przepisów prawa, które umożliwiłyby skuteczne rozdysponowanie technologii wspomagających do osób ze szczególnymi potrzebami.

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że funkcjonowanie ogólnopolskiej wypożyczalni generowało bardzo wysokie koszty, niewspółmierne do efektów. Zakupione technologie w większości nie nadają się do wypożyczenia. Dotyczy to w szczególności sprzętu osobistego użytku, jak aparaty słuchowe lub sprzętu o zbyt niskiej wartości, dla którego koszt obsługi logistycznej jest niewspółmiernie wysoki, jak wózki ręczne.

W takiej sytuacji, w większości przypadków optymalnym rozwiązaniem będzie przekazanie zakupionego sprzętu bezpośrednio osobom ze szczególnymi potrzebami lub poprzez organizacje społeczne lub jednostki samorządu terytorialnego, które będą mogły efektywnie rozdysponować zakupione technologie. W efekcie rozdysponowania sprzętu Skarb Państwa znacząco ograniczy nieracjonalne wydatki ponoszone na utrzymywanie wypożyczalni.

Wartość sprzętu zakupionego w ramach rezerwy strategicznej wyniosła 95 587 575,80 zł. Mając na uwadze skalę i znaczenie zrealizowanych zakupów, a także fakt, że technologie te stanowią majątek Skarbu Państwa, konieczne jest wdrożenie rozwiązań legislacyjnych umożliwiających ich maksymalne i racjonalne wykorzystanie.

Na dzień 31 grudnia 2025 r. całkowity koszt utrzymania wypożyczalni wyniósł 7 325 975,67 zł, z czego aż 1 892 472,62 zł stanowiły wydatki na magazynowanie.

Dodatkowo proces dostosowania i montażu wielu technologii okazał się ekonomicznie nieuzasadniony. Przykładowo przy wózkach ręcznych, których cena zakupu wynosiła od 792,96 zł do 15 655,91 zł brutto, koszt dostosowania pojedynczego egzemplarza wynosił 1 353,00 zł brutto. W przypadku wszystkich zakupionych wózków ręcznych o łącznej wartości 7 829 035,45 zł oznaczałoby to koszt dostosowania na poziomie 2 461 107,00 zł, czyli aż 31,44% ich ceny zakupu.

Powyższe wydatki trudno uznać za efektywne i oszczędne, zwłaszcza w kontekście bardzo niskiego stopnia wykorzystania zasobów wypożyczalni. Do końca grudnia 2025 r. z jej usług skorzystało 1964 beneficjentów, którzy wypożyczyli jedynie 2717 sprzętów, spośród 14 555 dostępnych.

Przedstawione dane potwierdzają, że dotychczasowy model funkcjonowania wypożyczalni

był nieefektywny zarówno pod względem kosztów, jak i praktycznego wykorzystania. Dodatkowo, część udostępnianych technologii w ogóle nie spełniała warunków umożliwiających ich wielokrotne wypożyczanie. Dotyczyło to m.in. urządzeń wyposażonych w jednorazowe kody dostępu, które uniemożliwiały ich ponowne wykorzystanie w systemie rotacyjnym, a także sprzętu medycznego wymagającego indywidualnego dopasowania i przeznaczonego do stałego, osobistego użytku (takiego jak aparaty słuchowe).

Tym bardziej zasadne jest podjęcie działań legislacyjnych, które umożliwią racjonalne zagospodarowanie posiadanego majątku Skarbu Państwa i lepsze dostosowanie mechanizmów dystrybucji sprzętu, do rzeczywistych potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Racjonalnym i zgodnym z interesem publicznym rozwiązaniem jest docelowe przekazanie asortymentu zakupionego w ramach rezerwy strategicznej, bezpośrednio osobom ze szczególnymi potrzebami, ponieważ technologie wspomagające są im niezbędne do codziennego funkcjonowania oraz utrzymania samodzielności. Formuła wypożyczenia nie odpowiada specyfice tych urządzeń ani realnym potrzebom ich użytkowników, dla których stały dostęp do technologii wspomagających jest kluczowy.

Brak przepisów umożliwiających przekazanie asortymentu na własność beneficjentom, powoduje ryzyko niewykorzystania ich pełnego potencjału oraz ogranicza możliwość trwałego wsparcia osób, które wymagają takich rozwiązań w sposób ciągły. Stanowi to wyzwanie w kontekście realizacji celu publicznego, jakim jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i technologicznemu oraz wzmocnienie samodzielności osób ze szczególnymi potrzebami. Powyższe uzasadni dodatkowo koszty poniesione dotychczas na dostosowanie sprzętów, z których aktualnie korzystają osoby z niepełnosprawnościami.

Celem projektowanych art. 68h - 68j jest stworzenie odrębnej, szczególnej podstawy prawnej umożliwiającej Państwowemu Funduszowi Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), nieodpłatne przekazywanie osobom z niepełnosprawnościami oraz rodzinom, których członkami są osoby z niepełnosprawnościami, środków materialnych i niematerialnych pochodzących z rezerw strategicznych, udostępnionych Funduszowi w celu realizacji programów, o których mowa w art. 47 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 47a.

Nowe przepisy w sposób jednoznaczny określają tryb likwidacji rezerwy strategicznej udostępnionej Funduszowi, zasady nieodpłatnego przekazywania asortymentu z tej rezerwy oraz udział Ministra właściwego do spraw wewnętrznych i PFRON w procesie.

Wprowadzenie regulacji jest konieczne z uwagi na to, że obowiązujące przepisy dotyczące rezerw strategicznych nie przewidują szczególnej procedury ich kierowania bezpośrednio do

osób z niepełnosprawnością.

Projektowane rozwiązanie w zakresie art. 68i umożliwia jednocześnie ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz Agencji nieodpłatne przekazanie zwróconych przez Fundusz asortymentów rezerwy strategicznej, podmiotom wskazanym w ust. 2 tego artykułu.

Przeprowadzona analiza skuteczności i zasadności dotychczasowego modelu wypożyczenia wykazała, że zakładane cele nie zostały osiągnięte, a jego dalsze funkcjonowanie nie znajdowało uzasadnienia w świetle stwierdzonej niskiej efektywności oraz nadmiernych kosztów realizacji.

Wskazać należy, że znaczną część asortymentu stanowią wyroby medyczne, które zgodnie obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie nie mogą być przekazywane osobom potrzebującym, w sytuacji choćby minimalnych wątpliwości, co do ich sprawności, bowiem wiązałoby się to z ryzykiem wyrządzenia szkody. W przypadku dystrybucji niesprawnych wyrobów medycznych, odpowiedzialność obejmuje również dystrybutorów, którzy są zobowiązani do sprawdzenia zgodności wyrobów z wymogami MDR przed ich wprowadzeniem na rynek.

Kierując się misją Funduszu, polegającą na wspieraniu osób z niepełnosprawnościami oraz mając na względzie konieczność zabezpieczenia właściwego stanu technicznego przekazywanego sprzętu, Fundusz w myśl projektowanych przepisów będzie finansować niezbędne i ekonomicznie uzasadnione nakłady ponoszone przez Agencję. W ramach powyższych wydatków prowadzone mogą być przeglądy oraz konieczne naprawy, tak aby do osób wymagających wsparcia trafił sprzęt w pełni sprawny i gotowy do użytkowania.

Wydatkowanie środków na ten cel pozostaje więc zasadne, celowe i gospodarne – pozwala maksymalnie wykorzystać likwidowany asortyment, zapewnić jego pełną funkcjonalność oraz dostarczyć osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami sprzęt, który realnie poprawi ich komfort życia i zwiększy możliwości uczestnictwa w społeczeństwie.

Projekt zakłada, że ustawa wejdzie w życie dzień po dniu jej ogłoszenia. Przepisy mają jednak charakter epizodyczny i dlatego po ich zastosowaniu zasadne wydaje się ich uchylenie. Mając na względzie opisane w uzasadnieniu doświadczenia w pracy wypożyczalni założono, że w okresie do 31 grudnia 2028 r. możliwa będzie likwidacja rezerwy, a następnie rozdysponowanie sprzętu osobom ze szczególnymi potrzebami. Po tym czasie wskazane

przepisy art. 47a i 47b, jak również 68h - 68j staną się zbędne, co oznacza, że należy je usunąć z porządku prawnego.

Przewidziany w ustawie okres obowiązywania przepisów do 31 grudnia 2028 r. wydaje się wystarczający do osiągnięcia celów ustawy.

Rozwiązanie nie generuje dodatkowych kosztów dla budżetu państwa, gdyż opiera się na wykorzystaniu rezerwy strategicznej udostępnionej Funduszowi.

Celem ustawy jest zagospodarowanie pozyskanego przez Skarb Państwa mienia i uniknięcie dalszych kosztów jego magazynowania, a w razie potrzeby kosztów jego utylizacji, które musiałyby zostać poniesione, jeśli projektowane przepisy nie weszłyby w życie.

Koszty związane z przeglądami i naprawą sprzętu, w tym koszty wymiany akumulatorów wózków i skuterów elektrycznych i napędów do wózków ręcznych zostaną sfinansowane przez PFRON. Jeśli w wyniku przeglądów okaże się, że sprzęt nie nadaje się do wykorzystania, wówczas będzie podlegał utylizacji. Pozostały sprzęt zostanie po ewentualnych naprawach przekazany osobom potrzebującym. Wyłączenie obowiązku uiszczania danin publicznych nie wpływa negatywnie na dochody państwa, ponieważ dotyczy czynności nieodpłatnych i wąskiej grupy odbiorców.

Analizując skutki finansowe projektowanej ustawy trzeba zauważyć, że w okresie od 2023 r. do dnia 31.12.2025 r. z tytułu prowadzenia wypożyczalni PFRON wydatkował łącznie kwotę 7.325.975,67 zł brutto, na którą składają się koszty usługi logistycznej realizowanej przez RARS, obejmującej w szczególności przechowywanie technologii, a ponadto ubezpieczenie, transport, montaż i dostosowanie do potrzeb beneficjentów i koszty administracyjne.

Wejście w życie projektowanej ustawy pozwoliłoby na zatrzymanie tych wydatków, które w przeciwnym razie będą z czasem rosły, bowiem koszty obsługi starzejących się technologii będą również z czasem wzrastały.

Według stanu na dzień 31.12.2025 r., po uwzględnieniu amortyzacji, wartość księgowa technologii wynosiła 22.637.908,55 złotych netto. Wartość ta nie uwzględnia technologii, które w dniu zakupu kosztowały do 10 tysięcy złotych - te technologie zostały w całości zamortyzowane. Przy takich samych założeniach, wartość tych technologii na dzień 31.12.2026 r. wyniesie 14.405.941,38 złotych netto.

Przekazanie technologii osobom fizycznym i organizacjom oznaczać będzie zatem zmniejszenie wartości majątku należącego do Skarbu Państwa.

Dodatkowo, część technologii wymagać będzie w szczególności przeglądów i napraw, a ponadto dalszego magazynowania i ubezpieczenia. Szacuje się, że koszty PFRON związane z

tymi działaniami wyniosą w latach 2027 i 2028 łącznie 18.133.687,69 złotych brutto. Trzeba jednak zauważyć, że dalsze prowadzenie wypożyczalni oznaczałoby, że koszty te byłyby jeszcze znacząco wyższe. Dodatkowo prowadzenie wypożyczalni wymagałoby bowiem ponoszenia kosztów związanych z kolejnymi naprawami zużywającego się wciąż sprzętu, coraz wyższych kosztów obsługi administracyjnej i logistyki posiadanych technologii, a także nieustannie ponoszonych kosztów magazynowania, które pozostawałyby na wysokim poziomie, bez perspektywy na ich ograniczenie.

W ostatecznym rozrachunku, efektem projektowanej ustawy będzie bardziej efektywne wykorzystanie zakupionego majątku i zmniejszenie przyszłych wydatków po stronie budżetu państwa i PFRON.

Projekt nie przewiduje wydania aktów wykonawczych.

Projekt nie był poddany konsultacjom, o których mowa w art. 34 ust. 3 Regulaminu Sejmu RP.

Przedkładany projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej. Zawarte w projekcie regulacje nie mają wpływu na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt ustawy nie wymaga przedłożenia właściwym instytucjom i organom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt nie podlega procedurze notyfikacji.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR) projekt ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

Katarzyna Ueberhan

I. Część wstępna

[1] Zwińzły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

Dotychczasowa regulacja prawna w zakresie możliwości wypożyczania technologii wspomagających osobom z niepełnosprawnościami oraz członkom ich rodzin nie przyniosła oczekiwanych rezultatów, dlatego też konieczne jest wprowadzenie przepisów prawa, które umożliwiłyby skuteczne rozdysponowanie technologii wspomagających do osób ze szczególnymi potrzebami. Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że funkcjonowanie ogólnopolskiej wypożyczalni generowało bardzo wysokie koszty, niewspółmierne do efektów. Zakupione technologie w większości nie nadają się do wypożyczenia. Dotyczy to w szczególności sprzętu osobistego użytku, jak aparaty słuchowe lub sprzętu o zbyt niskiej wartości, dla którego koszt obsługi logistycznej jest niewspółmiernie wysoki, jak wózki ręczne.

W takiej sytuacji, w większości przypadków optymalnym rozwiązaniem będzie przekazanie zakupionego sprzętu bezpośrednio osobom ze szczególnymi potrzebami lub poprzez organizacje społeczne lub jednostki samorządu terytorialnego, które będą mogły efektywnie rozdysponować zakupione technologie. W efekcie rozdysponowania sprzętu Skarb Państwa znacząco ograniczy nieracjonalne wydatki ponoszone na utrzymywanie wypożyczalni. Wartość sprzętu zakupionego w ramach rezerwy strategicznej wyniosła 95 587 575,80 zł. Mając na uwadze skalę i znaczenie zrealizowanych zakupów, a także fakt, że technologie te stanowią majątek Skarbu Państwa, konieczne jest wdrożenie rozwiązań legislacyjnych umożliwiających ich maksymalne i racjonalne wykorzystanie.

Na dzień 31 grudnia 2025 r. całkowity koszt utrzymania wypożyczalni wyniósł 7 325 975,67 zł, z czego aż 1 892 472,62 zł stanowiły wydatki na magazynowanie.

Dodatkowo proces dostosowania i montażu wielu technologii okazał się ekonomicznie nieuzasadniony. Przykładowo przy wózkach ręcznych, których cena zakupu wynosiła od 792,96 zł do 15 655,91 zł brutto, koszt dostosowania pojedynczego egzemplarza wynosił 1 353,00 zł brutto. W przypadku wszystkich zakupionych wózków ręcznych o łącznej wartości 7 829 035,45 zł oznaczałoby to koszt dostosowania na poziomie 2 461 107,00 zł, czyli aż 31,44% ich ceny zakupu. Powyższe wydatki trudno uznać za efektywne i oszczędne, zwłaszcza w kontekście bardzo niskiego stopnia wykorzystania zasobów wypożyczalni. Do końca grudnia 2025 r. z jej usług skorzystało 1964 beneficjentów, którzy wypożyczyli jedynie 2717 sprzętów, spośród 14 555 dostępnych.

Przedstawione dane potwierdzają, że dotychczasowy model funkcjonowania wypożyczalni był nieefektywny zarówno pod względem kosztów, jak i praktycznego wykorzystania. Dodatkowo, część udostępnianych technologii w ogóle nie spełniała warunków umożliwiających ich wielokrotne wypożyczenie. Dotyczyło to m.in. urządzeń wyposażonych w jednorazowe kody dostępu, które uniemożliwiały ich ponowne wykorzystanie w systemie rotacyjnym, a także sprzętu medycznego wymagającego indywidualnego dopasowania i przeznaczonego do stałego, osobistego użytku (takiego jak aparaty słuchowe).

Tym bardziej zasadne jest podjęcie działań legislacyjnych, które umożliwią racjonalne zagospodarowanie posiadanego majątku Skarbu Państwa i lepsze dostosowanie mechanizmów dystrybucji sprzętu, do rzeczywistych potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Racjonalnym i zgodnym z interesem publicznym rozwiązaniem jest docelowe przekazanie asortymentu zakupionego w ramach rezerwy strategicznej, bezpośrednio osobom ze szczególnymi potrzebami, ponieważ technologie wspomagające są im niezbędne do codziennego funkcjonowania oraz utrzymania samodzielności. Formuła wypożyczenia nie odpowiada specyfice tych urządzeń ani realnym potrzebom ich użytkowników, dla których stały dostęp do technologii wspomagających jest kluczowy.

Brak przepisów umożliwiających przekazanie asortymentu na własność beneficjentom, powoduje ryzyko niewykorzystania ich pełnego potencjału oraz ogranicza możliwość trwałego wsparcia osób, które wymagają takich rozwiązań w sposób ciągły. Stanowi to wyzwanie w kontekście realizacji celu publicznego, jakim jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i technologicznemu oraz wzmacnianie samodzielności osób ze szczególnymi potrzebami. Powyższe uzasadnia dodatkowo koszty poniesione dotychczas na dostosowanie sprzętów, z których aktualnie korzystają osoby z niepełnosprawnościami.

Celem projektowanych przepisów jest stworzenie odrębnej, szczególnej podstawy prawnej umożliwiającej Państwowemu Funduszowi Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), nieodpłatne przekazywanie osobom z niepełnosprawnościami oraz rodzinom, których członkami są osoby z niepełnosprawnościami, środków materialnych i niematerialnych pochodzących z rezerw strategicznych, udostępnionych Funduszowi w celu realizacji programów, o których mowa w art. 47 ust. 1 pkt 4 w związku z art. 47a.

Nowe przepisy w sposób jednoznaczny określają tryb likwidacji rezerwy strategicznej udostępnionej Funduszowi, zasady nieodpłatnego przekazywania asortymentu z tej rezerwy oraz udział Ministra właściwego do spraw wewnętrznych i PFRON w procesie. Wprowadzenie regulacji jest konieczne z uwagi na to, że obowiązujące przepisy dotyczące rezerw strategicznych nie przewidują szczególnej procedury ich kierowania bezpośrednio do osób z niepełnosprawnością. Projektowane rozwiązanie umożliwi jednocześnie ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz Agencji nieodpłatne przekazanie zwróconych przez Fundusz asortymentów rezerwy strategicznej, podmiotom wskazanym w tych przepisach.

Przeprowadzona analiza skuteczności i zasadności dotychczasowego modelu wypożyczenia wykazała, że zakładane cele nie zostały osiągnięte, a jego dalsze funkcjonowanie nie znajdowało uzasadnienia w świetle stwierdzonej niskiej efektywności oraz nadmiernych kosztów realizacji. Wskazać należy, że znaczną część asortymentu stanowią wyroby medyczne, które zgodnie obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie nie mogą być przekazywane osobom potrzebującym, w sytuacji choćby minimalnych wątpliwości, co do ich sprawności, bowiem wiązałoby się to z ryzykiem wyrządzenia szkody. W przypadku dystrybucji niesprawnych wyrobów medycznych, odpowiedzialność obejmuje również dystrybutorów, którzy są zobowiązani do sprawdzenia zgodności wyrobów z wymogami MDR przed ich wprowadzeniem na rynek. Celem ustawy jest zagospodarowanie pozyskanego przez Skarb Państwa mienia i uniknięcie dalszych kosztów jego magazynowania, a w razie potrzeby kosztów jego utylizacji, które musiałyby zostać poniesione, jeśli projektowane przepisy nie weszłyby w życie.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

- Tak
- ~~Nie~~

Alternatywnym rozwiązaniem jest dalsze prowadzenie wypożyczalni sprzętu zakupionego przez RARS, ale sprzęt jest niedostosowany do potrzeb osób potrzebujących, a koszty jego wypożyczenia w wielu przypadkach przekraczają wartość tego sprzętu. Jak wskazano powyżej, model funkcjonowania wypożyczalni byłby jednak nieefektywny zarówno pod względem kosztów, jak i praktycznego wykorzystania.

Dodatkowo, część udostępnianych technologii w ogóle nie spełniała warunków umożliwiających ich wielokrotne wypożyczenie. Dotyczyło to m.in. urządzeń wyposażonych w jednorazowe kody dostępu, które uniemożliwiały ich ponowne wykorzystanie w systemie rotacyjnym, a także sprzętu medycznego wymagającego indywidualnego dopasowania i przeznaczonego do stałego, osobistego użytku (takiego jak aparaty słuchowe).

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Projektowane przepisy mają charakter epizodyczny i ich celem jest wprowadzenie prawnych możliwości efektywnego zagospodarowania sprzętu zakupionego w celu prowadzenia centralnej wypożyczalni.

Ustawa wprowadza przepisy epizodyczne tj. 68h – 68j.

Zgodnie z projektem, przepisy te mają obowiązywać do 31 grudnia 2028 r. W tym samym dniu mają zostać uchylone przepisy art. 47a i 47b ustawy.

Rozwiązanie przywraca spójność analizowanej ustawy, także jest zgodne z Konstytucją RP, w tym z konstytucyjnym standardem ochrony wolności i praw.

Jest również zgodne z prawem międzynarodowym i prawem UE.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

Mając na uwadze obowiązek wspierania osób z niepełnosprawnościami oraz konieczność zabezpieczenia właściwego stanu technicznego przekazywanego sprzętu, Fundusz w myśl projektowanych przepisów będzie finansować niezbędne i ekonomicznie uzasadnione nakłady ponoszone przez Agencję. W ramach powyższych wydatków prowadzone mogą być przeglądy oraz konieczne naprawy, tak aby do osób wymagających wsparcia trafił sprzęt w pełni sprawny i gotowy do użytkowania.

Pozwoli to maksymalnie wykorzystać zakupiony asortyment, zapewnić jego pełną funkcjonalność oraz dostarczyć osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami sprzęt, który realnie poprawi ich komfort życia i zwiększy możliwości uczestnictwa w społeczeństwie.

Założono, że możliwa będzie likwidacja rezerwy i w ślad za tym rozdysponowanie sprzętu osobom ze szczególnymi potrzebami. Nastąpi to w okresie do 31 grudnia 2028 r. Po tym czasie wskazane przepisy art. 47a i 47b, jak również 68h - 68j staną się zbędne, co oznacza, że należy je usunąć z porządku prawnego.

Przewidziany w ustawie okres obowiązywania przepisów do 31 grudnia 2028 r. wydaje się wystarczający do osiągnięcia celów ustawy.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projekt dotyczy majątku należącego do Skarbu Państwa i efektywne wykorzystanie wcześniej zakupionego przez Państwo mienia. Celem ustawy jest zagospodarowanie pozyskanego przez Skarb Państwa mienia i uniknięcie dalszych kosztów jego magazynowania, a w razie potrzeby kosztów jego utylizacji, które musiałyby zostać poniesione, jeśli projektowane przepisy nie weszłyby w życie.

Koszty związane z przeglądami i naprawą sprzętu, w tym koszty wymiany akumulatorów wózków i skuterów elektrycznych i napędów do wózków ręcznych zostaną sfinansowane przez PFRON. Jeśli w wyniku przeglądów okaże się, że sprzęt nie nadaje się do wykorzystania, wówczas będzie podlegał utylizacji. Pozostały sprzęt zostanie po ewentualnych naprawach przekazany osobom potrzebującym. Wyłączenie obowiązku uiszczania danin publicznych nie wpływa negatywnie na dochody państwa, ponieważ dotyczy czynności nieodpłatnych i wąskiej grupy odbiorców.

Analizując skutki finansowe projektowanej ustawy trzeba zauważyć, że w okresie od 2023 r. do dnia 31.12.2025 r. z tytułu prowadzenia wypożyczalni PFRON wydatkował łącznie kwotę 7.325.975,67 zł brutto, na którą składają się koszty usługi logistycznej realizowanej przez RARS, obejmującej w szczególności przechowywanie technologii, a ponadto ubezpieczenie, transport, montaż i dostosowanie do potrzeb beneficjentów i koszty administracyjne.

Wejście w życie projektowanej ustawy pozwoliłoby na zatrzymanie tych wydatków, które w przeciwnym razie będą z czasem rosły, bowiem koszty obsługi starzejących się technologii będą również z czasem wzrastały.

Według stanu na dzień 31.12.2025 r., po uwzględnieniu amortyzacji, wartość księgowa technologii wynosiła 22.637.908,55 złotych netto. Wartość ta nie uwzględnia technologii, które w dniu zakupu kosztowały do 10 tysięcy złotych - te technologie zostały w całości zamortyzowane. Przy takich samych założeniach, wartość tych technologii na dzień 31.12.2026 r. wyniesie 14.405.941,38 złotych netto.

Przekazanie technologii osobom fizycznym i organizacjom oznaczać będzie zatem zmniejszenie wartości majątku należącego do Skarbu Państwa.

Dodatkowo, część technologii wymagać będzie w szczególności przeglądów i napraw, a ponadto dalszego magazynowania i ubezpieczenia. Szacuje się, że koszty PFRON związane z tymi działaniami wyniosą w latach 2027 i 2028 łącznie 18.133.687,69 złotych brutto.

Trzeba jednak zauważyć, że dalsze prowadzenie wypożyczalni oznaczałoby, że koszty te byłyby jeszcze znacząco wyższe. Dodatkowo prowadzenie wypożyczalni wymagałoby bowiem ponoszenia kosztów związanych z kolejnymi naprawami zużywającego się wciąż sprzętu, coraz wyższych kosztów obsługi administracyjnej i logistyki posiadanych technologii, a także nieustannie ponoszonych kosztów magazynowania, które pozostawałyby na wysokim poziomie, bez perspektywy na ich ograniczenie.

W ostatecznym rozrachunku, efektem projektowanej ustawy będzie bardziej efektywne wykorzystanie zakupionego majątku i zmniejszenie przyszłych wydatków po stronie budżetu państwa i PFRON.

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Wartość technologii (która w zakupie kosztowała powyżej 10 tys. złotych) kształtuje się następująco:
- wg stanu na dzień 31.12.2025 r. - 22 637 908,55 zł netto
- wg stanu na dzień 31.12.2026 r. szacunkowo będzie to - 14 405 941,38 zł netto.
Zmniejszenie wartości księgowej wynika z amortyzacji.

Aktualnie ponoszone koszty za usługę logistyczną realizowaną przez RARS wynoszą:

okres 2023 r. – 31.12.2025 r. 7 325 975,67 zł brutto

okres 2023 r. – 28.02.2026 r. 7 784 857,88 zł brutto

w tym:

a) Przechowywanie technologii:

okres 2023 r. – 31.12.2025 r. 1 892 472,62 zł

okres 2023 r. – 28.02.2026 r. 2 061 311,11 zł

b) Ubezpieczenie technologii w podziale na:

Ubezpieczenie mienia od wszystkich ryzyk - płatność jednorazowa

okres 2023 r. – 31.12.2025 r. 157 288,54 zł

okres 2023 r. – 28.02.2026 r. 187 574,96 zł

c) Ubezpieczenie mienia w transporcie krajowym - płatność jednorazowa

okres 2023 r. – 31.12.2025 r. 73 853,51 zł

okres 2023 r. – 28.02.2026 r. 115 465,64 zł

d) Transport technologii:

okres 2023 r. – 31.12.2025 r. 578 969,54 zł

okres 2023 r. – 28.02.2026 r. 627 333,14 zł

e) Montaż/dostosowanie i szkolenie Beneficjentów

okres 2023 r. – 31.12.2025 r. 1 521 814,20 zł

okres 2023 r. – 28.02.2026 r. 1 661 376,15 zł

f) Koszty administracyjne

okres 2023 r. – 31.12.2025 r. 472 774,61 zł

okres 2023 r. – 28.02.2026 r. 491 913,06 zł

Koszty, które będą musiały być poniesione w celu doprowadzenia posiadanego sprzętu do pełnej sprawności (szacunki):

a) Wózki elektryczne, skutery elektryczne oraz napędy elektryczne

łącznie - zakup, wymiana oraz serwis w zakresie wózków, skuterów i napędów elektrycznych

8 689 800,00 zł

b) Pozostałe technologie

łącznie szacowana wartość przeglądu pozostałych technologii

6 141 100,00 zł

c) Szacowany koszt naprawy technologii znajdujących się aktualnie u Beneficjentów

Szacowana wartość naprawy technologii przy założeniu zwrotu na poziomie 20 %

320 915,00 zł

Szacowana wartość naprawy technologii przy założeniu zwrotu na poziomie 30 %

481 372,50 zł

Dalsze koszty do poniesienia w przypadku wejścia w życie ustawy – koszty ponoszone przez PFRON

a) Szacowany koszt przechowywania technologii na magazynie

czerwiec 2026 79 918,09 zł

lipiec 26 53 278,73 zł

sierpień 26 50 348,40 zł

wrzesień 26 47 579,23 zł

październik 26 44 962,38 zł

listopad 26 42 489,45 zł

grudzień 26 40 152,53 zł

styczeń 27	37 944,14 zł
luty 27	35 857,21 zł
marzec 27	33 885,06 zł
kwiecień 27	32 021,39 zł
maj 2027	30 260,21 zł
czerwiec 27	28 595,90 zł
lipiec 27	27 023,12 zł
sierpień 27	25 536,85 zł
wrzesień 27	24 132,32 zł
październik 27	22 805,05 zł
listopad 27	21 550,77 zł
grudzień 27	20 365,48 zł
styczeń 28	19 245,38 zł
luty 2028	18 186,88 zł
marzec 28	17 186,60 zł
kwiecień 28	16 241,34 zł
maj 2028	15 348,06 zł
czerwiec 28	14 503,92 zł
lipiec 28	13 706,21 zł
sierpień 28	12 952,36 zł
wrzesień 28	12 239,98 zł
październik 28	11 566,79 zł
listopad 28	10 930,61 zł
grudzień 28	10 329,43 zł
Sumarycznie szacowany koszt za przechowywanie technologii	1 110 898,12 zł

b) Ubezpieczenie technologii w latach 2027 oraz 2028

Koszt rocznego ubezpieczenia 31 000,00 zł

Koszt ubezpieczenia za okres dwóch lat 62 000,00 zł

PODSUMOWANIE:

Sumaryczne, szacowane koszty związane z zamknięciem wypożyczalni i wydaniem sprzętu osobom, które go potrzebują, po uwzględnieniu ryzyka inflacji, jak również rezerwy na dodatkowe wydatki związane z organizacją całego procesu nie przekroczy kwoty 18 133 687,69 zł

Wydatki zostaną poniesione ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, na zasadach określonych w programie Rady Nadzorczej i zgodnie z zasadami ustawy.

Należy przy tym zauważyć, że większość tych kosztów musiałaby być poniesiona również w przypadku, gdy wypożyczalnia nadal by funkcjonowała, ale w takim scenariuszu wydatki by dodatkowo rosły, z uwagi na konieczność ponoszenia coraz wyższych kosztów napraw, ciągle rosnące koszty logistyczne, a finalnie również koszty utylizacji sprzętu.

Całkowity efekt finansowy ustawy z punktu widzenia wydatków ponoszonych przez PFRON jest zatem korzystny, bowiem w długiej perspektywie generuje oszczędności.

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt nie pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ Nie

Tak, ponieważ:

- ~~określa plan przyznania lub zmiany pomocy państwa (art. 108 ust. 3 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej);~~
- ~~zawiera przepisy techniczne (dyrektywa (UE) 1535/2015);~~
- ~~dotyczy dziedziny podlegającej kompetencji Europejskiego Banku Centralnego (art. 127 ust. 4 tiret drugie TfUE);~~
- ~~ma zastosowanie do usług świadczonych przez usługodawców (dyrektywa 2006/123/WE);~~
- ~~dotyczy innych niż wymienione wyżej dziedzin objętych procedurą notyfikacyjną.~~

Projekt nie podlega procedurze notyfikacyjnej.

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

➤ ~~Tak~~

Projekt ustawy nie określa zasad podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej.

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

➤ ~~Tak~~

Projekt ustawy nie wpływa na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

➤ Nie

➤ ~~Tak~~

Projekt ustawy nie zawiera przepisów regulacyjnych lub przepisów określających wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz. U. z 2023 r. poz. 334).

KANCELARIA SEJMU
BIURO EKSPERTYZY I OCENY SKUTKÓW REGULACJI

Warszawa, 12 czerwca 2026 r.

BEOS-WPEiM-1261/26

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SPS-111.020.165.10.2026
Data wpływu 15.06.26r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (przedstawiciel wnioskodawcy: poseł Katarzyna Ueberhan)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2026 r. poz. 573) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Proponowana ustawa zakłada dodanie artykułów 68h-68j oraz uchylenie art. 47a i art. 47b w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹ (dalej: ustawa o rehabilitacji).

W proponowanym art. 68h ustawy o rehabilitacji projekt przewiduje, iż w celu realizacji programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), służących rehabilitacji społecznej i zawodowej, w szczególności adresowanych do osób niepełnosprawnych oraz do rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne, PFRON będzie mógł nieodpłatnie przekazywać na rzecz tych osób oraz rodzin sprzęt, urządzenia, pojazdy, oprogramowanie oraz inne wyroby, w tym medyczne, służące zwiększaniu, utrzymaniu lub poprawie możliwości funkcjonalnych osób niepełnosprawnych, udostępnione PFRON w ramach rezerwy strategicznej na podstawie art. 19 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych (dalej: ustawa o rezerwach strategicznych)². Prezes Zarządu PFRON dokona, w drodze decyzji, likwidacji udostępnionej

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 913, ze zm.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 834, ze zm.

rezerwy. PFRON, na podstawie tej decyzji, działając w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, przekaze wskazany osobom i rodzinom asortyment określony w decyzji. Przekazanie asortymentu nastąpi na podstawie umowy o nieodpłatnym przekazaniu.

Zgodnie z proponowanym art. 68i ustawy o rehabilitacji minister właściwy do spraw wewnętrznych będzie mógł – w odniesieniu do zwróconego przez PFRON asortymentu rezerwy strategicznej – dokonać likwidacji tego asortymentu poprzez utylizację lub nieodpłatne przekazanie państwowym jednostkom organizacyjnym, jednostkom samorządu terytorialnego lub utworzonym przez nie jednostkom organizacyjnym, samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej oraz organizacjom pozarządowym, osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym, działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, stowarzyszeniom jednostek samorządu terytorialnego; spółdzielniom socjalnym; spółkom akcyjnym i spółkom z ograniczoną odpowiedzialnością oraz klubom sportowym będącym spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie³, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników. Chodzi tu o przekazanie asortymentu podmiotom, które działają na rzecz osób niepełnosprawnych, na realizację celów statutowych tych podmiotów, niebędących działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców⁴.

Przepisy art. 68h-68j ustawy o rehabilitacji będą miały charakter epizodyczny i będą stosowane do dnia 31 grudnia 2028 r.

Projektowana ustawa ma wejść w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, natomiast art. 1 pkt 1 projektu, przewidujący uchylenie art. 47a i art. 47 b ustawy o rehabilitacji ma wejść w życie 1 stycznia 2029 r.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Odnosząc się do kwestii nieodpłatnego przekazywania środków publicznych (asortymentu rezerwy strategicznej w postaci: sprzętu, urządzeń, pojazdów, oprogramowania oraz innych wyrobów, służących zwiększaniu, utrzymaniu lub poprawie możliwości funkcjonalnych osób niepełnosprawnych) podmiotom prywatnym oraz innym podmiotom (m.in. jednostkom samorządu terytorialnego, jednostkom organizacyjnym, samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej, organizacjom pozarządowym) należy wskazać regulacje prawa UE dotyczące pomocy publicznej:

³ Dz. U. z 2026 r. poz. 95 oraz poz. 615.

⁴ Dz. U. z 2025 r. poz. 1795.

- artykuły 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Zgodnie z art. 107 ust. 1 TfUE, z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Stosownie do art. 108 ust. 3 TfUE Komisja jest informowana, w czasie odpowiednim do przedstawienia swych uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy. Jeśli uznaje ona, że plan nie jest zgodny z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu artykułu 107 TfUE, wszczyna niezwłocznie procedurę wyjaśniającą.

- Państwo członkowskie nie może wprowadzić w życie projektowanych środków, dopóki procedura ta nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej w trybie rozporządzenia Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej⁵ (dalej: rozporządzenie (UE) 2015/1589). Rozporządzenie to określa w szczególności tryb informowania Komisji o planach przyznania pomocy, postępowanie wyjaśniające Komisji oraz konsekwencje braku poinformowania Komisji. Zgodnie z art. 1 lit. d rozporządzenia „program pomocowy” oznacza każde działanie, na którego podstawie, bez potrzeby dalszych środków wdrażających, można dokonać wypłat pomocy indywidualnej na rzecz przedsiębiorstw określonych w akcie w sposób ogólny i abstrakcyjny oraz każde działanie, na którego podstawie pomoc, która nie jest związana z konkretnym projektem, może zostać przyznana jednemu lub kilku przedsiębiorstwom na czas nieokreślony lub w nieokreślonej kwocie. Zgodnie z art. 2 ust. 1 tego rozporządzenia zainteresowane państwo członkowskie zgłasza Komisji w odpowiednim czasie wszelkie plany przyznania nowej pomocy.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) pomoc udzielona przedsiębiorcy przez państwo członkowskie jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym, jeżeli spełnia łącznie cztery przesłanki: 1) pomoc została udzielona przez państwo członkowskie lub przy użyciu jego zasobów; 2) pomoc stanowi dla przedsiębiorstwa korzyść; 3) pomoc ma charakter selektywny; 4) pomoc grozi zakłóceniem lub zakłóca konkurencję oraz wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Przesłanki te muszą być spełnione kumulatywnie⁶.

⁵ Dz. Urz. UE L 248 z 24.9.2015, s. 9, <http://data.europa.eu/eli/reg/2015/1589/oj>.

⁶ Wyrok TSUE z 24 lipca 2003 r. w sprawie C-280/00, *Altmark*, wyrok Sądu Pierwszej Instancji (dalej: SPI) z 22 lutego 2006 r. w sprawie T-34/02, *EUURL Le Levant 001 i in. przeciwko Komisji*.

3.1. Projekt w proponowanym art. 68h ustawy o rehabilitacji przewiduje nieodpłatne przekazanie osobom niepełnosprawnym oraz rodzinom, których członkami są osoby niepełnosprawne, asortymentu rezerwy strategicznej: sprzętu, urządzeń, pojazdów, oprogramowania oraz innych wyrobów, służących zwiększaniu, utrzymaniu lub poprawie możliwości funkcjonalnych osób niepełnosprawnych. Beneficjentami będą osoby fizyczne i ich rodziny. Odnosząc się do kryteriów pomocy publicznej należy stwierdzić, że asortyment rezerwy strategicznej to zasoby państwowe⁷, a osoby i rodziny, które otrzymają określony sprzęt czy technologię, odniosą korzyść ekonomiczną. Przekazane wsparcie jest jednak skierowane do indywidualnych konsumentów i na podstawie art. 107 ust. 2 lit. a TfUE można uznać, że jest to pomoc o charakterze socjalnym i jako taka jest zgodna z rynkiem wewnętrznym.

3.2. Odnosząc proponowany art. 68i ustawy o rehabilitacji do kryteriów pomocy publicznej, należy zauważyć, że projekt przewiduje możliwość nieodpłatnego przekazania środków stanowiących zasoby państwowe (asortymentu rezerwy strategicznej) różnym podmiotom, m.in państwowym jednostkom organizacyjnym, jednostkom samorządu terytorialnego i ich jednostkom organizacyjnym, samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej, organizacjom pozarządowym, w tym organizacjom pożytku publicznego. Środki te mają być przeznaczone na cele statutowe tych podmiotów, niebędące działalnością gospodarczą. Regulacja obejmuje szeroki krąg podmiotów (proponowany art. 68i ust. 1 ustawy o rehabilitacji) i część z nich – tak jak np. samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej – można zakwalifikować jako przedsiębiorstwa w rozumieniu unijnych przepisów dotyczących pomocy publicznej. Zgodnie z orzecznictwem TSUE pojęcie przedsiębiorstwa jest rozumiane szeroko i obejmuje wszystkie podmioty uczestniczące w działalności gospodarczej (rozumianej jako oferowanie towarów lub usług na rynku wewnętrznym⁸), niezależnie od ich formy organizacyjnej i prawnej oraz źródeł finansowania⁹. Przekazane środki asortymentu rezerwy strategicznej mają służyć wyłącznie do działalności niegospodarczej, a więc, z założenia, nie mają stanowić korzyści dla przedsiębiorstwa w rozumieniu unijnych przepisów o pomocy publicznej. Jeśli jednak w danym podmiocie, świadczącym również usługi odpłatne, nie będzie jednoznacznych i pewnych kryteriów oddzielenia działalności gospodarczej i niegospodarczej (rozdzielna rachunkowość), wówczas nie ma gwarancji, że asortyment potencjalnie nie mógłby być wykorzystywany w działalności gospodarczej podmiotu, co prowadziłoby do wsparcia działalności gospodarczej z zasobów państwowych (spełniona byłaby więc druga przesłanka – udzielenie korzyści przedsiębiorstwu). Jeśli chodzi o trzecią przesłankę – selektywność pomocy – regulacja dotyczy

⁷ Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych (Dz. U. 2024 r. poz. 1598) rezerwy strategiczne stanowią wyodrębniony majątek Skarbu Państwa.

⁸ Wyrok TSUE z 18 czerwca 1998 r. w sprawie C-35/96, *Komisja p. Republice Włoskiej*, pkt 36.

⁹ Wyrok TSUE z 23 kwietnia 1991 r. w sprawie C-41/90, *Höfner i Elser*, pkt 21.

tylko określonych rodzajów podmiotów – posiadających wskazane w projekcie formy organizacyjne. Nie można zatem wykluczyć selektywnego charakteru przewidzianego wsparcia. Jeśli chodzi o czwartą przesłankę – zakłócenie konkurencji – dla oceny, czy przesłanka ta jest spełniona nie jest konieczne wykazanie, że na pewno faktycznie dojdzie do zakłócenia konkurencji, ale że regulacja może poprawiać sytuację przedsiębiorstwa na konkurencyjnym rynku, tj. że sprzęt publiczny poprawi sytuację konkurencyjną podmiotu na rynku usług komercyjnych. W odniesieniu do przesłanki groźby zakłócenia lub zakłócenia konkurencji i wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi uznano w orzecznictwie TSUE, że dla jej zaistnienia nie jest konieczne wykazanie faktycznego wpływu pomocy na wymianę handlową między państwami członkowskimi i rzeczywistego zakłócenia konkurencji. Wystarczające jest wykazanie jedynie potencjalnego wpływu pomocy na tę wymianę handlową i zakłócenie konkurencji¹⁰. Przedsiębiorstwa korzystające z udzielanej pomocy nie muszą uczestniczyć w wewnątrzunijnej wymianie handlowej. Przyznane im korzyści mogą bowiem utrudniać wejście na rynek wewnętrzny danego państwa przedsiębiorcom z innych państw członkowskich lub też wejście na rynek innego państwa. Przyjmuje się, że nawet pomoc o stosunkowo niewielkim zakresie może zostać uznana za wpływającą na wymianę handlową między państwami członkowskimi, jeżeli w sektorze, w którym działają przedsiębiorstwa korzystające z niej, istnieje silna konkurencja. W świetle orzecznictwa TSUE należy uznać, że w przypadku wsparcia podmiotów funkcjonujących na rynku i świadczących także usługi komercyjne istnieje prawdopodobieństwo spełnienia czwartej przesłanki.

Podsumowując – mechanizm, o którym mowa w proponowanym art. 68i ustawy o rehabilitacji, może potencjalnie prowadzić do udzielenia pomocy państwa. Nie jest to jednak program pomocowy w rozumieniu rozporządzenia (UE) 2015/1589, gdyż nie będzie możliwe przekazanie asortymentu rezerwy strategicznej bez potrzeby dalszych środków wdrażających. W przypadku każdego przekazania potrzebna będzie decyzja ministra właściwego do spraw wewnętrznych w sprawie likwidacji, podjęta na wniosek Prezesa Zarządu Funduszu lub Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych (dalej: Agencja). Decyzja będzie określać likwidowany asortyment i jego ilość, przyczyny likwidacji, szczególne warunki likwidacji (jeżeli jest to konieczne ze względu na właściwości likwidowanego asortymentu) oraz termin jej wykonania (art. 25 ust. 3 ustawy o rezerwach strategicznych w związku z proponowanym art. 68i ust. 2 ustawy o rehabilitacji). Decyzję o likwidacji rezerw strategicznych będzie wykonywała Agencja, która może poddać asortyment utylizacji lub dokonać nieodpłatnego przekazania podmiotom (wskazanym w proponowanym art. 68i

¹⁰ Wyrok SPI z 4 września 2009 r. w sprawie T-211.05, *Republika Włoska p. Komisji*, pkt 152 potwierdzony wyrokiem TSUE z 24 listopada 2011 r. w sprawie C-458/09 P, *Republika Włoska p. Komisji*.

ust. 1 ustawy o rehabilitacji) na podstawie umowy określającej szczegółowe warunki przekazania asortymentu.

4. Konkluzja

Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jest objęty zakresem regulacji prawa Unii Europejskiej.

Projekt przewiduje możliwość udzielania pomocy państwa. Projekt nie jest programem pomocowym ani nie przewiduje pomocy indywidualnej, a zatem nie wymaga notyfikacji Komisji Europejskiej w trybie art. 108 ust. 3 TfUE w związku z rozporządzeniem (UE) 2015/1589.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

Warszawa, 12 czerwca 2026 r.

BEOS-WPEiM-1262/26

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. *SPS-III.080.165.9.2026*
Data wpływu *15.06.26r.*

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (przedstawiciel wnioskodawcy: poseł Katarzyna Ueberhan) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Proponowana ustawa zakłada dodanie artykułów 68h-68j oraz uchylenie art. 47a i art. 47b w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹ (dalej: ustawa o rehabilitacji).

W proponowanym art. 68h ustawy o rehabilitacji projekt przewiduje, iż w celu realizacji programów zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON), służących rehabilitacji społecznej i zawodowej, w szczególności adresowanych do osób niepełnosprawnych oraz do rodzin, których członkami są osoby niepełnosprawne, PFRON będzie mógł nieodpłatnie przekazywać na rzecz tych osób oraz rodzin sprzęt, urządzenia, pojazdy, oprogramowanie oraz inne wyroby, w tym medyczne, służące zwiększaniu, utrzymaniu lub poprawie możliwości funkcjonalnych osób niepełnosprawnych, udostępnione PFRON w ramach rezerwy strategicznej na podstawie art. 19 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych². Prezes Zarządu PFRON dokona, w drodze decyzji, likwidacji udostępnionej rezerwy. PFRON, na podstawie tej decyzji, działając w imieniu i na rzecz Skarbu Państwa, przekaże wskazanym osobom i rodzinom asortyment określony w decyzji. Przekazanie asortymentu nastąpi na podstawie umowy o nieodpłatnym przekazaniu.

Zgodnie z proponowanym art. 68i ustawy o rehabilitacji minister właściwy do spraw wewnętrznych będzie mógł – w odniesieniu do zwróconego przez PFRON asortymentu rezerwy strategicznej – dokonać likwidacji tego

¹ Dz. U. z 2025 r. poz. 913, ze zm.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 834, ze zm.

asortymentu poprzez utylizację lub nieodpłatne przekazanie państwowym jednostkom organizacyjnym, jednostkom samorządu terytorialnego lub utworzonym przez nie jednostkom organizacyjnym, samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej oraz organizacjom pozarządowym, osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym, działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego, stowarzyszeniom jednostek samorządu terytorialnego; spółdzielniom socjalnym; spółkom akcyjnym i spółkom z ograniczoną odpowiedzialnością oraz klubom sportowym będącym spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie³, które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników. Chodzi tu o przekazanie asortymentu podmiotom, które działają na rzecz osób niepełnosprawnych, na realizację celów statutowych tych podmiotów, niebędących działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców⁴.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:
Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślik
/podpisano elektronicznie/

³ Dz. U. z 2026 r. poz. 95 oraz poz. 615.

⁴ Dz. U. z 2025 r. poz. 1795.